

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งยุบพรรคแรงงานไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากการประชุมใหญ่สามัญของพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง เพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับของผู้ถูกร้อง เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๑ ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ของพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ข้อ ๔ เครื่องหมายพรรค และข้อ ๕ คำอธิบาย เครื่องหมายพรรค รวมจำนวน ๒ ข้อ โดยมีสมาชิกผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๔ คน แต่เมื่อผู้ร้องได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการ และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย กาญจนบุรี พิษณุโลก หนองคาย ยโสธร ศรีสะเกษ และเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจง และจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้ว ปรากฏจากการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ๆ รายงานการตรวจสอบว่า สถานที่จัดการประชุมใหญ่สามัญครั้งดังกล่าว จัดขึ้นที่ร้านอาหารวังแสง (พิทยา ๒) จังหวัดสมุทรปราการ แต่ไม่มีในบันทึกประจำวันของร้านอาหารดังกล่าวว่าพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ได้มาจัดการประชุมใหญ่แต่อย่างใด ผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕ คน ไม่ได้เข้าร่วมประชุมใหญ่ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน ส่วนผู้ที่มีรายชื่อที่ไปทำงาน

อยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๖ คน ก็ไม่ได้เข้าประชุมและไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม และ ๑ คน ในจำนวนดังกล่าว ก็ไม่ทราบว่าเป็นสมาชิกพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ตั้งแต่เมื่อใดและได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกแล้ว ไม่เคยติดต่อกับหัวหน้าพรรคแรงงานไทย ไม่ได้เข้าร่วมประชุมและลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมก็มีชื่อของตน ผู้ร้องจึงเห็นว่า สมาชิกที่เข้าประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ของผู้ถูกร้อง ไม่ครบจำนวน ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ เป็นการไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ๗ มาตรา ๒๖ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ผู้ร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ๗ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งผู้ร้องทราบและดำเนินการให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจง

ผู้ถูกร้องชี้แจง สรุปว่า การประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ของผู้ถูกร้องตามคำร้อง มีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรค ผู้ถูกร้องได้เรียกสมาชิกมาประชุมใหญ่อีกครั้งโดยมีมติให้ยกเลิกผลการประชุมครั้งดังกล่าว แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับแก้ไขให้

พิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบ และคำชี้แจงแล้ว ประเด็นที่จะพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ อันจะเป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว ตามคำร้องข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติ โดยผู้ถูกร้องก็ชี้แจงยอมรับว่าการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ของพรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค นั้น มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมไม่ถึง จำนวน ๑๐๐ คน ดังนี้ เมื่อข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในข้อที่ ๖๕ (ตามเอกสารท้ายคำร้อง) ว่า “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค ดังต่อไปนี้ (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค” และข้อที่ ๗๐ ว่า “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม” ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง” ดังนั้น การประชุมดังกล่าวของพรรค แรงงานไทย ผู้ถูกร้อง จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๖ ซึ่งมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้ นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” พรรคแรงงานไทย ผู้ถูกร้อง จึงต้องถูกยุบด้วยเหตุผลดังกล่าว

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคแรงงานไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายศักดิ์ เตชาชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ